

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการกระจายศัพท์ของภาษาไทยและภาษามลายูที่เป็นหน่วยย่อยเดียวกันใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย เพื่อใช้ลักษณะการกระจายศัพท์ดังกล่าวมากำหนดเส้นแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายู โดยได้กำหนดจุดเก็บข้อมูลจำนวน 50 จุด จาก 5 อำเภอ อำเภอละ 1 จุด ใน 5 จังหวัด การเก็บข้อมูลใช้วิธีส่งแบบสอบถามไปยังครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนประชาบาลที่ตั้งอยู่ ณ บริเวณจุดเก็บข้อมูล และกำหนดให้ครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามที่นำมาใช้ประกอบด้วยหน่วยย่อยจำนวน 50 หน่วยย่อย โดยจัดแบ่งออกเป็น 7 หมวด ได้แก่หมวด สัตว์ อวัยวะ กริยา ธรรมชาติ เครื่องใช้ ผลไม้ และอาหาร และสี

ผลจากการวิจัยปรากฏออกมาอย่างชัดเจนว่าหน่วยย่อยทั้ง 50 หน่วยย่อยที่นำมาเป็นเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพในการจำแนกถิ่นภาษาเป็นอันมาก กล่าวคือปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละคนจะเลือกตอบเฉพาะข้อ ก. หรือข้อ ข. ของแต่ละข้อเพียงข้อเดียวเท่านั้นตลอดทั้ง 50 หน่วยย่อย (ข้อ ก. เป็นหน่วยย่อยภาษามลายู ข้อ ข. เป็นหน่วยย่อยภาษาไทย) ซึ่งก็น่าจะตรงตามความเป็นจริง หมายความว่า ในพื้นที่ที่พูดภาษามลายูจะไม่มีศัพท์ไทย(เท่าที่ปรากฏในแบบสอบถาม)ปรากฏเลย และเช่นเดียวกันในพื้นที่ที่พูดภาษาไทยก็จะไม่มีศัพท์ภาษามลายูอยู่เลย(เท่าที่ปรากฏในแบบสอบถาม)

สำหรับเรื่องการกระจายของคำศัพท์นั้น พบว่ารูปแปรของศัพท์ในภาษามลายูมีมากกว่ารูปแปรของศัพท์ในภาษาไทย จังหวัดสงขลาและจังหวัดสตูลมีพื้นที่ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่พูดภาษามลายูน้อยกว่าจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ซึ่งจะกล่าวถึงในรายละเอียดต่อไป

การกำหนดแนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายู

สำหรับวิธีการกำหนดเส้นแนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายูในงานวิจัยนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดเส้นแนวแบ่งเขตภาษาโดยอาศัยอาณาเขตการปกครอง คือเขตของอำเภอ เป้าหมายเป็นสำคัญ หมายความว่าหากในการวิเคราะห์มีผลปรากฏออกมาว่า พื้นที่เป้าหมายในอำเภอ ก. เป็นพื้นที่ที่มีผู้พูดภาษามลายู แต่พื้นที่เป้าหมายในอำเภอ ข. เป็นบริเวณที่มีผู้พูดภาษาไทย และอำเภอ ก. มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอ ข. ผู้วิจัยก็จะลากเส้นแนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายูผ่านระหว่างสองอำเภอดังกล่าวนี้ โดยจะลากทับไปบนเส้นแสดงเขตการปกครองระหว่างสองอำเภอนั้น สาเหตุที่ผู้วิจัยยึดแนวเขตแดนทางการปกครองเพราะผู้วิจัยไม่อาจกระทำเป็นอย่างอื่นได้ トラบคิที่การวิจัยยังไม่ได้ทำให้ละเอียดพอถึงขนาดสำรวจภาษาลึกลงไปถึงระดับหมู่บ้านและครัวเรือน หรือจะกล่าวในอีกนัยหนึ่งก็คือ หน่วยภาษาที่ได้จากครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ ณ โรงเรียนเป้าหมายนั้นจะเป็นตัวแทนของหน่วยภาษาของอำเภอที่โรงเรียนนั้น ๆ ตั้งอยู่ แนวแบ่งเขตที่ได้จากการวิจัยนี้มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จังหวัดสงขลา

จากข้อมูลที่รวบรวมได้ ผู้วิจัยพบว่าในจังหวัดสงขลา มี 2 อำเภอที่มีผู้พูดภาษามลายูได้แก่ อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย ผู้วิจัยจึงลากเส้นแนวแบ่งเขตภาษามลายูและภาษาไทยผ่านระหว่างเขตปกครองของอำเภอ 2 อำเภอนี้ กับอำเภออื่น ๆ ของจังหวัด(ดูแผนที่หน้า 80 ประกอบ)

2. จังหวัดสตูล

จากแบบสอบถามที่ส่งไปจังหวัดสตูลพบว่า มีผู้พูดภาษามลายูในอำเภอควนกาหลงเพียงบริเวณเดียว จึงกำหนดเส้นแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูตัดผ่านระหว่างอำเภอควนกาหลงกับอำเภออื่น ๆ (ดูแผนที่หน้า 81 ประกอบ)

3. จังหวัดยะลา

จากข้อมูลที่สำรวจได้พบว่าพื้นที่เป้าหมายที่เป็นตัวแทนอำเภอทุกอำเภอในจังหวัดยะลาล้วนมีผู้พูดภาษามลายูทั้งสิ้น(ยกเว้นอำเภอธารโตยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา)

จึงไม่อาจลากเส้นแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยและภาษามลายูผ่านเข้าไปภายในเขตจังหวัดยะลาได้ (ดูแผนที่หน้า 82 ประกอบ)

4. จังหวัดปัตตานี

จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าทุกอำเภอในจังหวัดปัตตานีมีผู้พูดภาษามลายู(สำหรับอำเภอโคกโพธิ์ยังไม่ได้ส่งแบบสอบถามกลับมา) แต่จากการสอบถามผู้ที่อยู่ในอำเภอโคกโพธิ์พบว่า เป็นอำเภอที่มีผู้พูดภาษามลายูหนาแน่น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้อำเภอโคกโพธิ์เป็นบริเวณที่มีผู้พูดภาษามลายู ดังนั้นในการลากเส้นแนวแบ่งเขต จึงไม่อาจลากเส้นแนวแบ่งเขตภาษามลายูตัดผ่านเข้าไปในเขตจังหวัดปัตตานี(ดูแผนที่หน้า 83 ประกอบ)

5. จังหวัดนราธิวาส

พบว่าในจังหวัดนราธิวาสมีผู้พูดภาษาไทยอยู่ในอำเภอต่าง ๆ จำนวน 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอสุไหงปาดี และอำเภอตากใบ ผู้วิจัยจึงลากเส้นแนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายูผ่านระหว่างอำเภอ 3 อำเภอดังกล่าวกับอำเภออื่น ๆ ของจังหวัด (ดูแผนที่หน้า 84 ประกอบ)

จากการวิเคราะห์จะเห็นได้ชัดเจนว่าบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นบริเวณที่เป็นรอยต่อระหว่างภาษาไทยและภาษามลายู โดยจากการศึกษาพบว่าสามารถลากเส้นแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยและภาษามลายูผ่านตอนใต้ของจังหวัดสตูล วกตัดแยกอำเภอควนกาหลงออกจากอำเภออื่น ๆ และทอดตัวผ่านไปตามแนวชายแดนของอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลาทางด้านใต้ ตัดแยกระหว่างอำเภอสะเดาออกจากประเทศมาเลเซีย และวกตัดแยกอำเภอนาทวีกับอำเภอสะบ้าย้อยออกจากอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดสงขลา แล้วทอดตัวไปตามแนวเขตแดนระหว่างจังหวัดสงขลาบริเวณอำเภอเทพาและจังหวัดปัตตานีตามแนวเขตแดนของอำเภอโคกโพธิ์และอำเภอหนองจิกออกสู่ทะเล จากนั้นจึงทอดตัววกกลับเข้าสู่แผ่นดินใหญ่ที่จังหวัดนราธิวาส โดยทอดตัวตัดแยกอำเภอเมืองนราธิวาส อำเภอสุไหงปาดีและอำเภอตากใบออกจากอำเภออื่น ๆ ของจังหวัดนราธิวาส แล้วทอดตัวออกสู่ทะเลที่แนวเขตแดนไทยมลายูทางตอนใต้ของจังหวัดนราธิวาส(ดูแผนที่หน้า 85 ประกอบ)

จากการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า ผลของการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า พื้นที่ของบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นบริเวณรอยต่อระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายู (ดูแผนที่หน้า 85 ประกอบ)

การอภิปรายผล

จากผลของการวิจัยทำให้มองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าพื้นที่ของบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัด สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาสเป็นเขตปรับเปลี่ยน (transition area) ระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูซึ่งสามารถลากเส้นแบ่งเขตภาษาให้เห็นได้ชัดเจนว่าบริเวณใดบ้างจะมีพูดภาษาไทย และบริเวณใดบ้างที่มีพูดภาษามลายู ผลของการวิจัยอันเป็นข้อความจริงทางภาษาศาสตร์ดังกล่าวนี้ไม่เพียงเป็นประโยชน์สำหรับแวดวงวิชาทางด้านภาษาศาสตร์เองเท่านั้น แต่ยังสามารถเอื้อประโยชน์ทางวิชาการให้กับงานในแขนงหรือสาขาอื่นอีกด้วย เช่นเป็นประโยชน์แก่การปกครอง การศาสนา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา และชาติพันธุ์ เป็นต้น

หนึ่งในทางชาติพันธุ์นั้น งานวิจัยนี้จะสามารถชี้ได้อย่างแน่ชัดว่ากลุ่มชาติพันธุ์มลายูอันเป็นกลุ่มที่พูดภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลออสโตรเนเซียน (Austronesian) ได้กระจายกันอยู่ในบริเวณใดบ้าง ใน 5 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย และมีศัพท์ที่ใช้กันอยู่เป็นศัพท์อะไรบ้าง เพราะมักมีผู้ที่มีความสับสน หรือการเข้าใจผิดเสมอในเรื่องเกี่ยวกับผู้นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ที่พูดภาษามลายูหรือกลุ่มชาติพันธุ์มลายู โดยส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามในบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้ที่พูดภาษามลายูเท่านั้น แต่ตามความเป็นจริงแล้วยังมีผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมากที่มีได้พูดภาษามลายูหรือมีได้เป็นกลุ่มชาติพันธุ์มลายู แต่กลับเป็นผู้ที่พูดภาษาไทย ฉะนั้นกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาอิสลามที่พูดภาษามลายู กับกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาอิสลามที่พูดภาษาไทย จึงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่น่าสนใจศึกษาเป็นอันมาก ผลของการวิจัยซึ่งชี้ชัดถึงการกระจายของภาษาไทยและมลายูในงานวิจัยนี้นับเป็นคุณูปการของการศึกษาภาษาศาสตร์ ที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับการศึกษาทางชาติพันธุ์วิทยา และมานุษยวิทยาเป็นอันมาก

จากการวิจัยนี้สามารถสรุปได้ว่า ผลของการวิจัยสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ว่า พื้นที่ของบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นบริเวณรอยต่อระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายู (ดูแผนที่หน้า 85 ประกอบ)

การอภิปรายผล

จากผลของการวิจัยทำให้มองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าพื้นที่ของบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัด สตูล สงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาสเป็นเขตปรับเปลี่ยน (transition area) ระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายูซึ่งสามารถลากเส้นแบ่งเขตภาษาให้เห็นได้ชัดเจนว่าบริเวณใดบ้างมีพูดภาษาไทย และบริเวณใดบ้างที่มีพูดภาษามลายู ผลของการวิจัยอันเป็นข้อความจริงทางภาษาศาสตร์ดังกล่าวนี้ไม่เพียงเป็นประโยชน์สำหรับแวดวงวิชาทางด้านภาษาศาสตร์เองเท่านั้น แต่ยังอาจเอื้อประโยชน์ทางวิชาการให้กับงานในแขนงหรือสาขาอื่นอีกด้วย เช่นเป็นประโยชน์แก่การปกครอง การศาสนา วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา และชาติพันธุ์ เป็นต้น

หนึ่งในทางชาติพันธุ์นั้น งานวิจัยนี้จะสามารถชี้ได้อย่างแน่ชัดว่ากลุ่มชาติพันธุ์มลายูอันเป็นกลุ่มที่พูดภาษามลายู ซึ่งเป็นภาษาที่อยู่ในตระกูลออสโตรเนเซียน (Austronesian) ได้กระจายกันอยู่ในบริเวณใดบ้าง ใน 5 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย และมีศัพท์ที่ใช้กันอยู่เป็นศัพท์อะไรบ้าง เพราะมักมีผู้ที่มีความสับสน หรือการเข้าใจผิดเสมอในเรื่องเกี่ยวกับผู้นับถือศาสนาอิสลาม และผู้ที่พูดภาษามลายูหรือกลุ่มชาติพันธุ์มลายู โดยส่วนใหญ่มักเข้าใจว่าผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามในบริเวณ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นผู้ที่พูดภาษามลายูเท่านั้น แต่ตามความเป็นจริงแล้วยังมีผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นจำนวนมากที่มีได้พูดภาษามลายูหรือมีได้เป็นกลุ่มชาติพันธุ์มลายู แต่กลับเป็นผู้ที่พูดภาษาไทย ฉะนั้นกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาอิสลามที่พูดภาษามลายู กับกลุ่มชาติพันธุ์ที่นับถือศาสนาอิสลามที่พูดภาษาไทย จึงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่น่าสนใจศึกษาเป็นอันมาก ผลของการวิจัยซึ่งชี้ชัดถึงการกระจายของภาษาไทยและมลายูในงานวิจัยนี้นับเป็นคุณูปการของการศึกษาภาษาศาสตร์ ที่จะเอื้อประโยชน์ให้กับการศึกษาทางชาติพันธุ์วิทยา และมานุษยวิทยาเป็นอันมาก

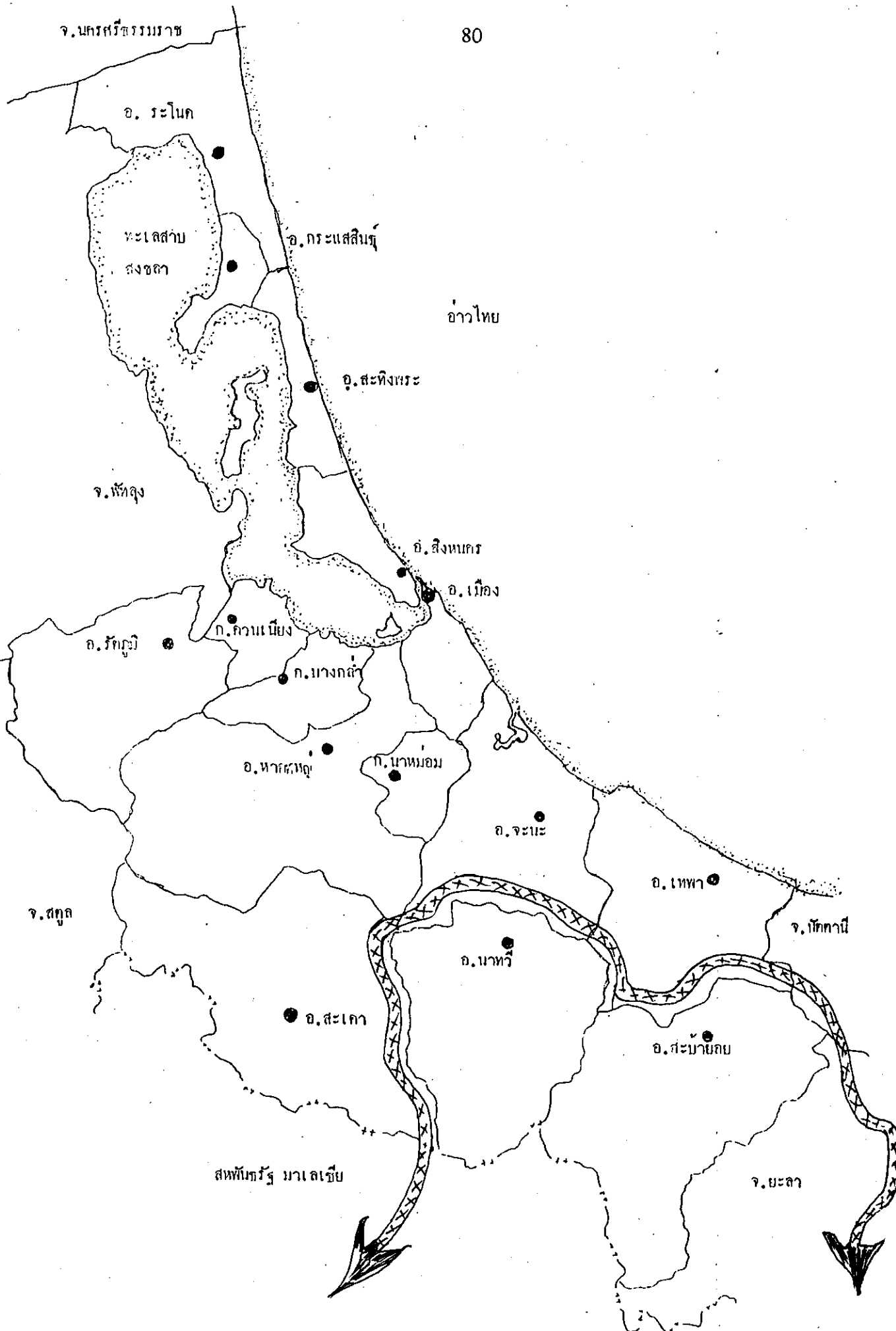
ในทางภาษาศาสตร์นั้นผลการวิจัยไม่เพียงแสดงให้เห็นเส้นแนวแบ่งเขตระหว่างภาษาไทยและภาษามลายูเพียงเท่านั้น แต่ข้อมูลที่เก็บได้ยังแสดงให้เห็นความหลากหลายทางภาษาที่น่าสนใจอีกด้วย กล่าวคือ พบว่าหน่วยอรรถหน่วยหนึ่ง ๆ ที่รวบรวมได้นั้น ส่วนใหญ่จะมีรูปแปร ซึ่งรูปแปรที่หลากหลายนี้จะเป็ประโยชน์ทางภาษาศาสตร์ในแง่ของการศึกษาเรื่องเสียง และการศึกษาเพื่อหาความต่างระหว่างภาษามลายูถิ่นต่าง ๆ ด้วยกันเองและระหว่างภาษามลายูถิ่นกับภาษามลายูมาตรฐานได้อีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

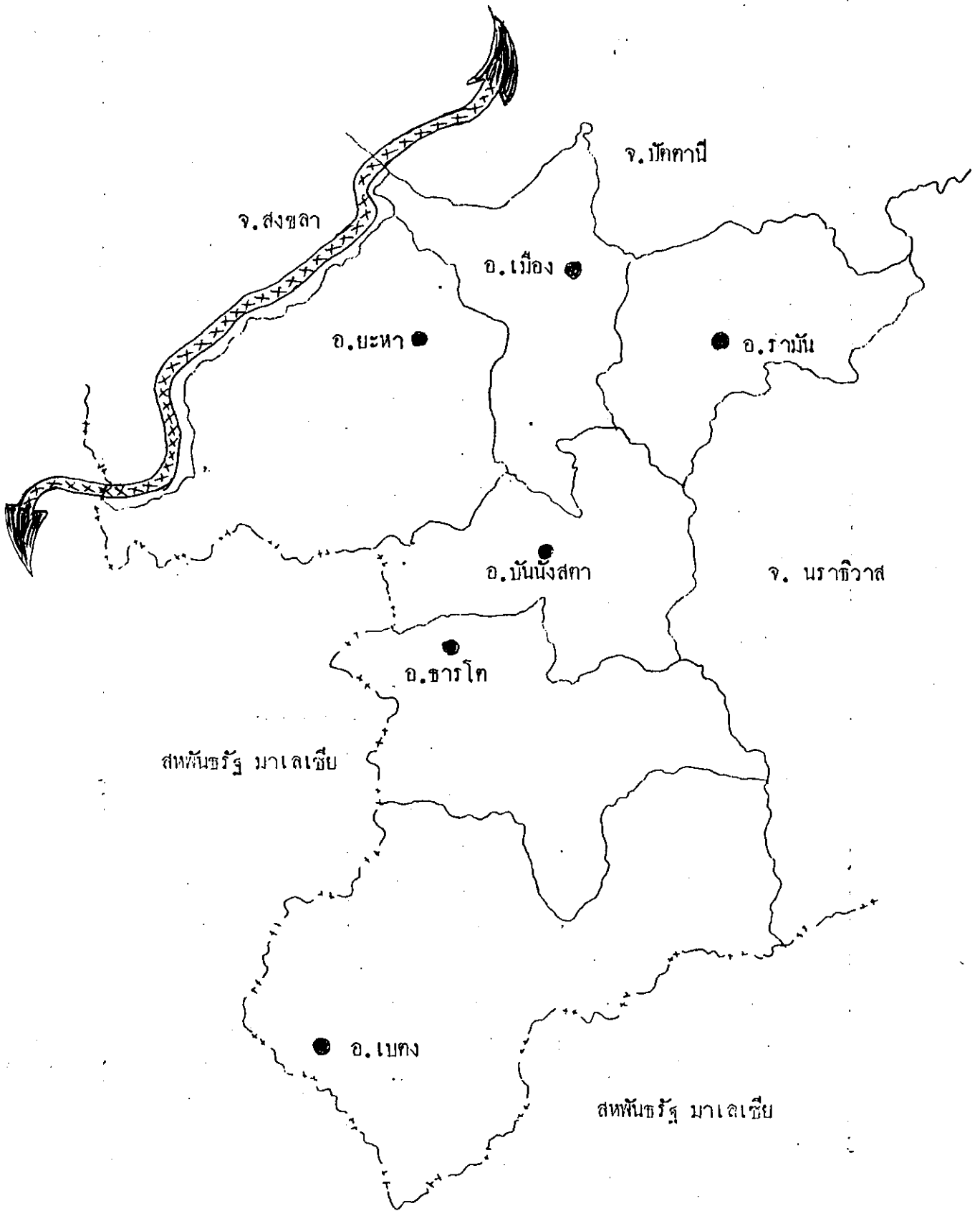
เนื่องจากการวิจัยนี้เป็นเพียงการศึกษานำร่อง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการใหญ่ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และเพื่อศึกษาปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับการทำการศึกษาวิจัยทางศาสตร์ของ วิชาภาษาถิ่น(Dialectology) ในแนวนี ดังนั้นการสุ่มตัวอย่างประชากร จึงใช้วิธีสุ่มที่มีจำนวนประชากร เวลา และงบประมาณที่จำกัด จะเห็นได้ว่าการใช้จุดเก็บข้อมูลเพียงจุดเดียวเพื่อเป็นตัวแทนของผู้พูดภาษาทั้งอำเภอนั้นยังอาจห่างไกลจากความเป็นจริงได้ งานวิจัยในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดจุดเก็บข้อมูลให้ละเอียดถึงระดับหมู่บ้าน ซึ่งจะช่วยให้มีความน่าเชื่อถือและเป็นจริงมากยิ่งขึ้น

จากการวิจัยนี้จะเห็นว่า หลังจากที่ได้กำหนดจุดเก็บข้อมูลและรวบรวมข้อมูลมาแล้ว ผู้วิจัยได้ลากเส้นแนวแบ่งเขตโดยอาศัยเส้นแนวแบ่งเขตปกครองระหว่างอำเภอที่มีพูดภาษาที่ต่างกัน การกำหนดเส้นแนวแบ่งเขตแบบนี้อาจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ ทั้งนี้เพราะการกระจายตัวของภาษานั้นอาจเป็นคนละเรื่องกันกับแนวแบ่งเขตการปกครอง การจะให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่แท้จริงทางภาษาศาสตร์ก็คือ จะต้องศึกษาภาษาอย่างละเอียดในทุกพื้นที่ในระดับหมู่บ้าน จึงจะสามารถแน่ใจได้ว่า ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเที่ยงตรงแน่นอน

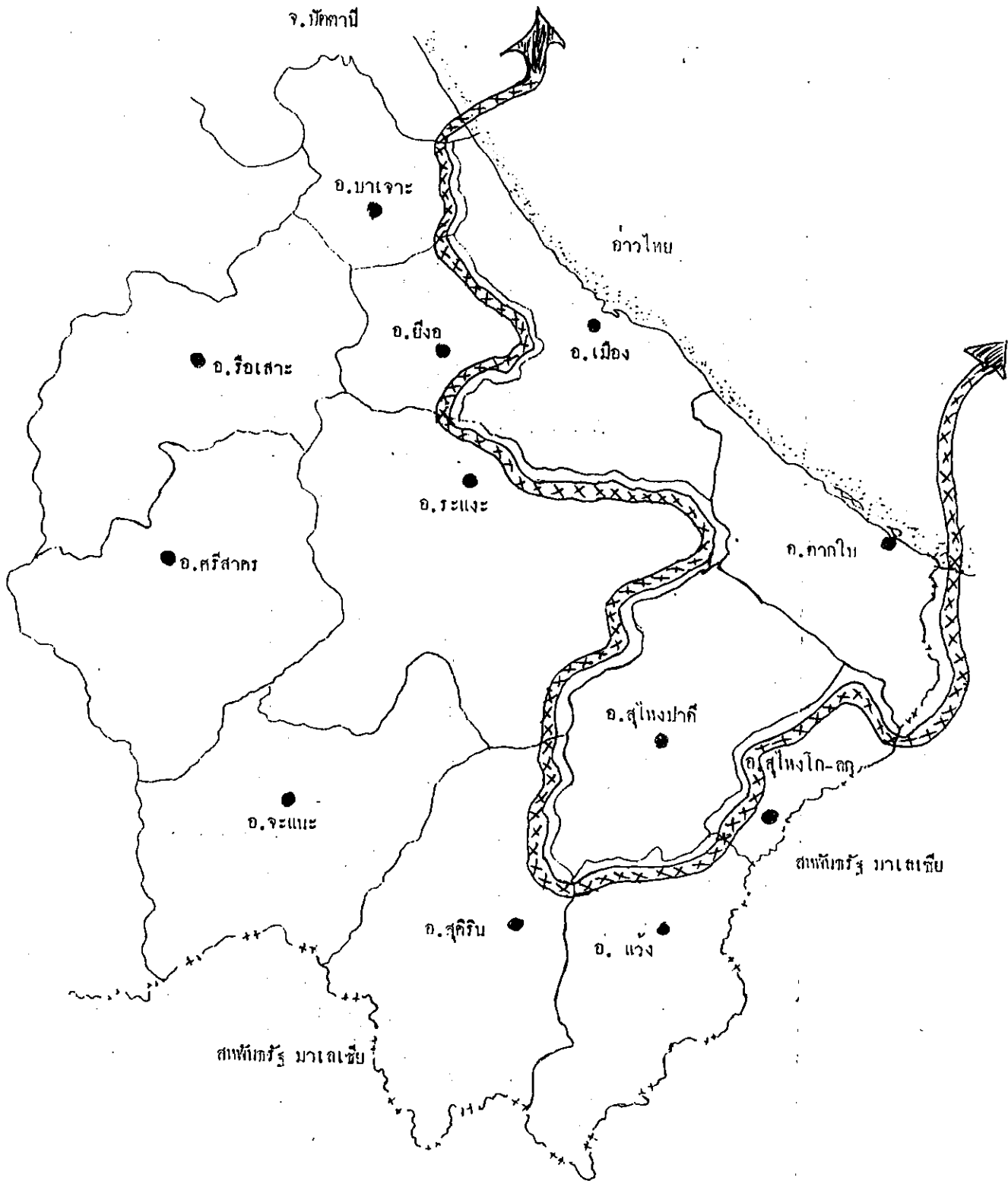
นอกจากนั้นแล้วในการทำการวิจัย ควรเก็บข้อมูลให้สมบูรณ์ครบถ้วนทุกจุดเก็บข้อมูล หากผู้ตอบแบบสอบถาม ณ จุดเก็บข้อมูลใดไม่ได้ส่งแบบสอบถามคืนมา ผู้วิจัยควรดำเนินการให้ได้มาซึ่งข้อมูล ณ จุดกำหนดนั้น โดยการส่งแบบสอบถามไปมากกว่า 1 ครั้ง หรืออาจเปลี่ยนจุดเก็บข้อมูลที่สามารเป็นตัวแทนของบริเวณพื้นที่ที่พูดภาษาบริเวณนั้น ๆ ไปเป็นจุดอื่นแทน



แผนที่แสดง เส้นแนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายูในเขตจังหวัดสงขลา

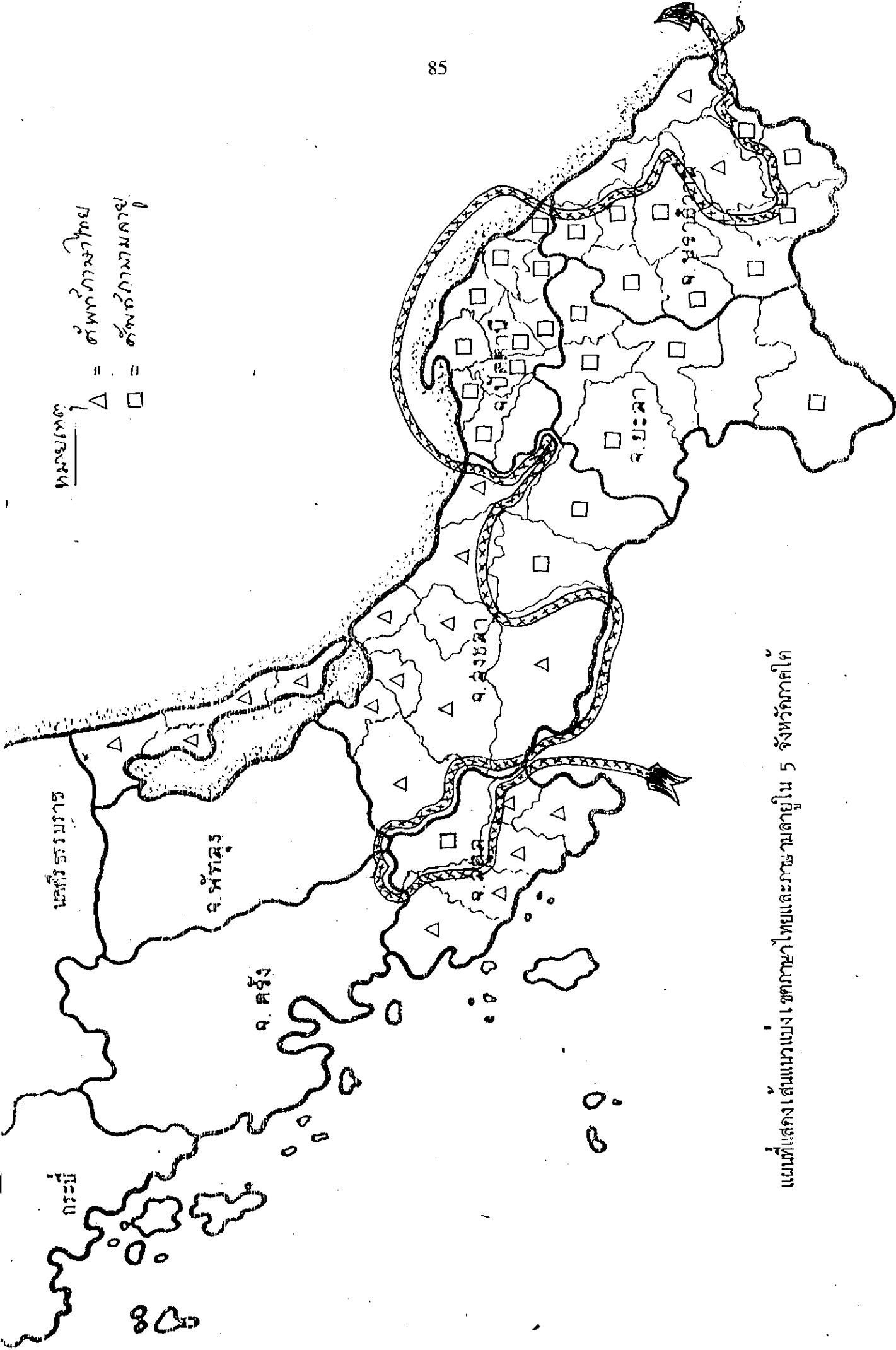


แผนที่แสดง เส้นแนวแบ่ง เขตภาษาไทยและภาษามลายูในเขตจังหวัดยะลา



แผนที่แสดงเส้นแนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายูในจังหวัดนราธิวาส

หมายเหตุ
 △ = ตั๋วพักกลางวัน
 □ = ตั๋วพักยามกลางคืน



แผนที่แสดงเส้นแนวแบ่งเขตภาษาไทยและภาษามลายูใน 5 จังหวัดภาคใต้